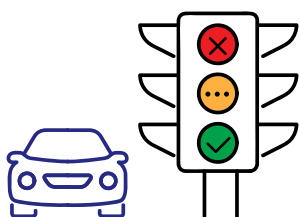

Kaetieti aika a Uamae Nako iaon Tuan Kawai i Aotiteria

palmscheme.gov.au

A bon okoro tuan kawai iaon Aotiteria man tuan aaba n te Betebeke ao Timor-Leste. Imwain te buti iaon te kawai i Aotiteria, bon kakoaua bwa iai am raitienti. Ko na riai naba n nooria bwa ko kona ni kabongana am raitienti ni buti n te aono ae ko maeka iai i Aotiteria.

TAURA IBUKIN TE BUTI N TE KAWAI

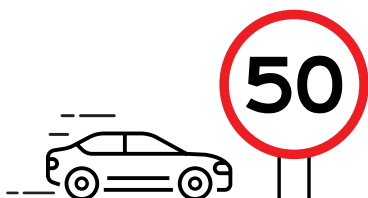
Bon 3 aekan taura ibukin te buti n te kawai i Aotiteria:

- te **uraura**, ko na riai n tei.
- te **baboo**, ko na riai n tei. Ko ti kona ni buti nako ngkana ko aki kona n tei imatan te rain ibukin te 'tei'. Ko na riai n aki karina n tei ao man kabutimwaakako bwa ko aonga ni buti ngkana e baboo te taura.
- te **mawaawa**, ko kona ni buti bwa ai am tai ni buti.

TE KAMRONRON

- Te kamronron, ae kanga te aba i nukan te kawai, bon ibukin te buti n ti teangana.
- Ko na riai ni karaurau n te kamronron ao man kariaia te buti, nakon te tia buti man angataim.

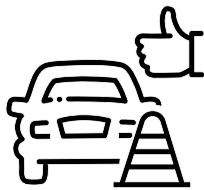
TOKIN TE BUTI

- E rang kakawaaki ae ko noori kaetieti iaon tokin te buti.
- Tai riaon tokin te buti. Te toki anne bon te kabanea ni butimwaaka mai i eta ae ko kariaiakaki ni buti iai.
- Iai naba tokin te buti n aonon taabo n reirei n taai aika a tia ni baireaki ngkana a mena ataei n te reirei.
- Ko urua te tua ngkana ko kabutimwaaka ao ko na bae ni katuaeaki n te mwane.

ROON TE KAI N TEKATEKA

- A na riai ni kabaei roon aia kai n tekateka taan buti ao bwatintia n te kawai.
- Kakoaua raoi bwa e tau roon am kai n tekateka ao mani bae raoi imwain butim n te kaa.
- Aia kai n tekateka ataei, bon iai aika a tia ni baireaki ni kaineti ma roroia, abwakiia ao rawawatan rabwataia.
- E kona ni korakora tuaan te tia kabuti kaa ngkana iai kain te kaa ae e aki bae roon ana kai n tekateka.

TAREBOON TE MOBAIRE

- Ko aki kariaiakaki n anaa ke n taua am tareboon te mobaire i baim ngkana ko buti.
- Ko bon urua naba te tua ngkana e toka am tareboon te mobaire iaon toaniwaem ngkana ko buti.
- A riki kabuanibwai n te kaa bwa e aki tara te kawai bwa e tara ana tareboon te mobaire, te tia kabuti kaa.

TE TURAKI AO TE KAMANGING

- E kamamate nakoim ao nakoia tabeman riki ngkana ko buti imwin anaakin te turaki ke te kamanging.
- Ko urua te tua ngkana ko buti ao mwaitin te kamanging n raraam bon 0.05% ke iaona riki. Te mwaiti aio bon ti tabo ma 2 te ninima ni kamanging.
- Ko kona n anganaki tuaam te mwane ae e korakora ao man tauaki naba am raitienti.

TE KUA

- E rang kamamate te buti ngkana ko kua.
- Ngkana ko aa ke kamatui matam, ko na riai n tei ao motirawa.
- Imwain manga butim, kakoaua ae ko bon marurung raoi ni buti.
- Tai buti n raiion 3 te aoa n akea te motirawa.

Uringa bwa te buti i Aotiteria, e na bon okoro ma aron te buti iaon abam. Ira tuan kawain Aotiteria bwa ko aonga ni kawakiniko, am bwatintia ao a mwaiti riki iaon te kawai.

REIREI NI BUTI NAKOIA TAAN MWAKURI

Ngkana te tia mwakuri ngke n te Pacific Australia Labour Mobility (PALM) tikiim, ko kona ni karekea te reirei iaon te kabubuti.

Te reirei aio bon kanoan te Waaki ni Kareke Rabakau iaon te PALM tikiim.

Ibukin ataakina riki, maroro ma am emburoea bwa tera reirei aika ko na kona ni karaoi.

BOUTOKA RIKI TABEUA

Iai rongorongona ae e tauraoi iaon ana webutiaiti te PALM tikiim ibukin boutokaam n am tai ni buti iaon Aotiteria.

E kona am emburoea ni buoka kaekaan am titiraki. Ngkana e aki kona am emburoea ni buokiko, ko kona n:

- tareboonia ana tiaweti n ibuobuoki te PALM tikiim iaon (1800 51 51 31)
- imeeri nakon (palm@dewr.gov.au) imarenan 8:30 am ao 6:30 pm AEST.

Ngkana iai te kanganga ae e korakora, taiaoka reitaki ma te rabwata n ibuobuoki, n akiakaaka n tai n te ngaina ke te tairiki.